ב"ה | גיליון **771**
ערב שבת קודש
פרשת **תולדות** תשפ"ו

י-ם	16:02	17:12
ת"א	16:19	17:17
חיפה	16:17	17:15
ב"ש	16:21	17:18

אוצר הנפש

עלון שבועי בענייני תורת הנפש ותיקון המדות משיעורי **הרב יצחק גינזבורג** שליט"א

אוצר הפרשה

סתמום פלשתים

בפרשת תולדות מופיע הפסוק "וכל הבארות אשר חפרו עבדי אביו בימי אברהם אביו סתמום פלשתים, וימלאום עפר". סותמי הבארות הם הפלשתים. אמרנו שהמלחמה שלנו היא עם הפלשתינים, אבל בפשטות מי שנלחמים בנו שייכים לקליפת ישמעאל – יש שתי קליפות כלליות, קליפת עשו וקליפת ישמעאל, וכתוב ש"בנוי דיצחק בגלותא דישמעאל", זו הגלות העיקרית כאן בארץ.

גם הפלשתים וגם ישמעאל הם 'סתמיים' – הפלשתים הם קליפת הליצנות, ללא כל מעצור לרוחם, כמבוי מפולש, באילו הכל 'סתם' ושום דבר אינו 'דוקא', וישמעאל הוא חסד דקליפה, שענינו השפעה קרירה וחיצונית, השפעה סתמית ומזדמנת, שאינה נוגעת לעצם (בניגוד לחסד דקדושה שמשפיע 'דוקא', השפעה עצמית במסירות נפש). קליפות ה'סתם' הללו גורמות לסתימת הבארות, צינורות ההשפעה של אברהם אבינו (ה'**סתם' דקליפה הוא הלעומת-זה של קיום מצות "פרו ורבו**" – הממשיכה מסתימו דכל סתימין – עיקר ה'דוקא' בתורה, החיוב של יהודי לעשות עוד יהודי, בהמשכה עצמית עד מסירות נפש).

יצחק אבינו לכל לראש מחדש את הבארות של אביו – "וישב יצחק ויחפֹּר את בארֹת המים אשר חפרו בימי אברהם אביו ויסתמום פלשתים אחרי מות אברהם ויקרא להם שמות כשמֹת אשר קרא להן אביו" – וממשיך מחדש את מדת האהבה של אביו (שיצחק, בנו, כלול גם ממנה).

(שבת בראשית פ"ד)

אוצר קצר

אמונה ובטחון – ניסן וכסלו

הכח הפנימי של חודש כסלו הוא בטחון. **כסלו הוא לשון בטח**ון, כמו בפסוק "כי הוי' יהיה בכסלך", שמשמעותו שה' הוא מבטחך, ובפסוק "וישימו באלהים כסלם".

אמרנו שכסלו הוא החדש של הבטחון. מהו החדש של האמונה? בהקבלת החדשים לכוחות הפנימיים של הנפש, מתחילים לפי הסדר מחדש ניסן ("החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה"), שהוא חדש האמונה. אם כן, "אמונה ובטחון" הם קשר בין ניסן וכסלו (שני חדשי "גאולה" – סוד "גואל ראשון" ו"גואל אחרון", ודוק). ניסן הוא "ראש חדשים, ראשון גו'" ואילו כסלו הוא החדש התשיעי – כנגד שתי הספירות כתר ויסוד (המזל של חדש כסלו הוא מזל קשת, סוד היסוד, אות ברית קדש), סוד "מכתם לדוד", כנודע.

"אמונה ובטחון" הם קשר בין ניסן וכסלו

(ב' כסלו פ"ב)

אוצר הרמז

אורות מרובים דתוהו (ידי עשו) בכלים דתיקון (קול יעקב)

"**הקל קול יעקב והידים ידי עשו**" שוה **תורה חדשה**, "תורה חדשה מאתי תצא". מה התורה החדשה? שהכל אצלנו – אנחנו יורשים את האורות המרובים דתהו, "הידים ידי עשו", וממשיכים אותם בתוך הכלים של "הקל קול יעקב".

(י' סיון ע"ט)

אוצר הפתגם

יצחק עולה **ח** פעמים **הוי'** ב"ה – שמונה הוא למעלה מהטבע. כשאדם מקבל גבורה ועוז של יצחק הוא יכול לצחוק על הקליפות.

(י"ב תמוז ע"ג)

כולנו יעקב, יעקב אבינו הוא ה"בחיר שבאבות", והוא גם נקרא ישראל – השם הכללי שלנו.

בפרשת תולדות כתוב על יעקב "איש תם" – "איש" הוא גדול. אצלו הרגש הוא לא נקמה, כמו אצל בניו, אלא רגש של אמת – "תתן אמת ליעקב". על יעקב אמרו חז"ל את הפסוק בתהלים "מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל" – 'מה שהוא עושה הוא אומר לאחרים לעשות'.

(מוצאי י"א חשון פ"ב)

יו"ל ע"י תלמידי הרב גינזבורג. להצטרפות לתפוצת שיעורי הרב: דוא"ל: itielgi@gmail.com וואטסאפ: 050-7951105

אוצר התבונה

אמונה ובטחון בתפלה

התפלה מתבססת על אמונה – אמונה שה' נמצא ואמונה שהוא מאזין לתפלות שלי. אלו שני דברים שונים. האמונה שה' נמצא בכל מקום היא, יחסית, דבר פשוט, חלק מהאמונה בה'. אחר כך צריך גם להאמין שה' שומע לתפלות שלי – שהוא קשוב לתפלות שלי ושהוא מעונין בהן, הוא רוצה שאתפלל אליו. חז"ל מסבירים שה' עשה את האבות ואת האמהות עקרים ועקרות כי הוא מתאווה לתפלתן של צדיקים. "ועמך כֻּלם צדיקים" – קצת קשה לומר או לשמוע זאת, אבל בעצם כל הצרות שיש לאדם בחיים הן פשוט כי ה' רוצה שהוא יתפלל אליו. בסוף "לפום צערא אגרא" ו"ירידה צורך עליה" – כשאני מתפלל לה' בעקבות הצרה אני מגיע בסוף למצב הרבה יותר טוב, שלא הייתי מגיע אליו בלי הצרה שגרמה לי להתפלל. בכל אופן, הבסיס לתפלה הוא האמונה שה' נוכח בכל מקום, גם כשאני נמצא במיצר, ושהוא מצפה לתפלות שלי ומקשיב להן.

השלב הבא הוא כבר בטחון שלתפלה גם יש השפעה. יתכן שמישהו יקשיב לכל מה שאני אומר, ואפילו ירחם עלי – יהיה אמפטי לצער שהבעתי לפניו – אבל הוא לא יעשה אחר כך שום דבר. יתכן שמישהו מקשיב לבקשות שלי, ומרחם עלי, אבל הוא לא יכול לעזור לי. ה' הוא כל יכול, הוא ודאי יכול לעזור לי, וצריך בטחון שכאשר אני מתפלל אליו הוא יעזור לי. כאשר בעקבות החסרון, שנועד לעורר לתפלה, אני פונה אל הכתובת היחידה, אל ה' יתברך, הוא נענה לתפלה – התפלה שלי בוודאי פועלת! יש דרגה אחת של בטחון – שבעיקר עליה מדובר בתורות של הבעל שם טוב – שהתפלה פועלת גם אם איני רואה את התוצאה הישירה שלה, שהיא לא נענית כפי שבקשתי. אבל כמובן יש גם דרגה של בטחון שבסופו של דבר הכל יהיה, כמו שהרבי אוהב לומר, "בטוב הנראה והנגלה" – שהתפלה שלי תתקבל ותתקיים בדיוק כפי שבקשתי, שהחסרון שהתפללתי עליו יתמלא.

כמו שכתוב בתניא, השכינה היא אור אין סוף הממלא כל עלמין – היא נמצאת בכל מקום לפי הכלים של כל אחד ואחד. באור אין סוף הסובב כל עלמין אין צער או חסרון – הוא מרחם על השכינה, כמו שהאיש צריך לרחם על האשה, אבל אינו מזוהה בעצמו עם החסרון. השכינה מהווה, מחיה ומקיימת כל דבר במציאות, עד ש"רגליה יֹרדות" גם למקום של היפך-החיים. התפלה מתחילה מהאמונה שהשכינה נמצאת בכל מקום, גם בכל החסרונות והקשיים – בלי השראת השכינה לא היה להם קיום. צריך להאמין שכאשר יש לי חסרון או צער זהו סימן, גילוי, שיש אותו צער אצל השכינה. אם לי יש כאב באצבע זהו סימן שיש כאב הרבה יותר גדול בשרש, שגם לשכינה יש כאב באצבע כביכול. השכינה מחיה את כל המציאות, ובפרט היא גם השרש של כל נשמות ישראל – כנסת ישראל.

כאשר מאמינים שכל חסרון שאני מרגיש הוא בעצם ביטוי לחסרון של השכינה, כי "מלא כל הארץ כבודו", מזדהים עם השכינה ומבטאים אותה בתפלה ובכך מעלים את רגלי השכינה מהירידה שלהן למקום של היפך-החיים, מגלים את כבוד ה' ומתקנים את המציאות.

עיקר נוסח התפלה – בימות החול – הוא החלק של בקשת צרכים, "מה ששואל", וצריך להאמין שהתפלה מיד נענית. לפעמים אני מתפלל על חולה שיתרפא, על מי שזקוק לזרעא חייא וקיימא או על פרנסה – ובכל זאת איני מרגיש איך ה' מלא את בקשתי.

> כאשר בעקבות החסרון, שנועד לעורר לתפלה, אני פונה אל הכתובת היחידה, אל ה' יתברך, הוא נענה לתפלה – התפלה שלי בוודאי פועלת!

במקומות אחרים אומר הבעל שם טוב שיתכן שהתפלה נענתה בעולמות העליונים, עשתה תיקון מידי בשכינה, אבל השינוי לא הגיע למטה, לעולמות התחתונים. כאן הוא אומר עוד אפשרות, בה התפלה נענתה ופעלה גם למטה, אבל לא בדיוק במה שבקשתי:

יתכן שאדם התפלל על חולה, שעדיין לא הבריא, אבל התפלה שלו גרמה לכך שחולה אחר יבריא, שלמישהו אחר יהיו ילדים או פרנסה. אפשר אפילו להגיד שגרמו לי מן השמים לחוש חסרון, אצל עצמי או אצל מישהו, כדי שאתפלל – בשביל שהתפלה הזו תפעל ישועה נצרכת "בכללות העולם".

ברור שמי שהתפלל התכוון להסיר את הצער הפרטי, אבל יתכן שהשינוי לא טוב לו, או שהחסרון הוא בשביל כפרה, ואז לטובתו התפלה פועלת למעלה או אפילו למטה אבל "בכללות העולם" ולא בהקשר המסוים. בכל אופן, בהחלט יש גם בחינה בה מצפים ובוטחים שהדברים יתקיימו "בטוב הנראה והנגלה" לנו, כפי שהתפללנו.

(כ"ו תמוז תשפ"ג)

אוצר השו"ת

העיקר היא השליחות

שאלה: מדוע פרשת תולדות לא נקראת פרשת יצחק?

תשובה: עיקר מוסר-ההשכל, הלימוד מכך שהפרשה נקראת תולדות – ולא יצחק – הוא שאצל האבות הקדושים, ומהם בירושה אצל הבנים, המגמה היא לבטל את עצמי ולהתרכז רק בשליחות בשבילה באתי לעולם, בהעמדת תולדות בגשמיות וברוחניות וב"תולדותיהם של צדיקים מצוות ומעשים טובים" שנועדו לתקן את העולם. בעולם הזה, "היום לעשותם", העבודה שלנו היא לעשות, לפעול כמה שיותר, הכל בשמחה ובידיעה שכל הגילויים טמונים בעבודה שלנו. כמו שהרבי אמר – השליחות היא "להפוך את העולם"!

(ליל שבת תולדות תשפ"ג)

קהילה עיצוב: דנה & אביחיל | 054-6580146